

Toelichting

Monitor Samen werken aan participatie

2025 t/m 2^e kwartaal

werkplein^{wb}

ISD

Intergemeentelijke Sociale Dienst
Brabantse Wal

Inleiding

ISD Brabantse Wal, het Werkplein en WVS werken samen aan de uitvoering van de Participatiewet in de regio West-Brabant West. Het doel van deze samenwerking is om samen met inwoners die een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt hebben een passende vorm van participatie te vinden. Dit kan arbeidsmatige dagbesteding, beschut werk, een baan via de banenafpraak of een andere vorm van participatie zijn, bijvoorbeeld een ontwikkeltraject. Meerwaarde van deze samenwerking is het kunnen voortborduren op de bestaande infrastructuur van WVS en het samenbrengen van jarenlange kennis die is opgebouwd in de drie uitvoeringsorganisaties. De medewerkers werken steeds vaker samen met andere domeinen en maatschappelijke partners. Denk aan WMO, Jeugd en het onderwijs om daardoor een nog adequatere dienstverlening te bieden aan de meest kwetsbare inwoners.

Verkennd onderzoek doorontwikkeling samenwerking

De besturen en directies van de drie organisaties vinden dat de tijd rijp is voor een volgende stap in de samenwerking. De besturen hebben de directeuren daarom de opdracht gegeven tot een verkennend onderzoek naar de toekomst van de Participatiewet en de doorontwikkeling van de samenwerking in onze regio. Via informatiebulletins die in 2024 en eerste helft 2025 aan de gemeenteraden verstuurd zijn, is toegelicht wat hiervoor de aanleiding is en is een tussentijdse update over de voortgang van dit verkennend onderzoek gegeven.

Verkennd onderzoek afgerond

Het verkennend onderzoek is inmiddels afgerond en drie deelrapporten inclusief een eindadvies is door de directeuren van WVS, Werkplein en ISD Brabantse Wal aan de 9 verantwoordelijk portefeuillehouders opgeleverd.

In dit eindadvies is een uitwerking opgenomen van de door de directeuren gewenste opvolging en wat hiervoor nodig is op de korte, middellange en lange termijn.

Opbouw van het eindadvies

Als leidraad voor het advies zijn de knelpunten uit deelonderzoek A (nut & noodzaak van verandering) gehanteerd en deze zijn naar 3 categorieën ingedeeld, zijnde knelpunten gerelateerd aan:

- I. Dienstverlening
- II. Omgeving
- III. 'Systeem' & cultuur

Vervolgens hebben wij voor deze categorieën van knelpunten een aanpak geformuleerd om de knelpunten om te zetten in kansen. Die aanpak bestaat uit verschillende acties inclusief planning. Het doel is dat we onze inwoners beter passende dienstverlening bieden door slimmer samen te werken, elkaar te versterken met de zeven uitgangspunten daarbij centraal:

- 1) We stellen de mens centraal
- 2) We werken vanuit vertrouwen
- 3) We bieden ieder zijn eigen oplossing (maatwerk)
- 4) We zijn nabij inwoners en bedrijven
- 5) We werken samen met partners (sociaal domein, werkgevers, opleiders etc.)
- 6) We leren en ontwikkelen continu
- 7) We werken met data

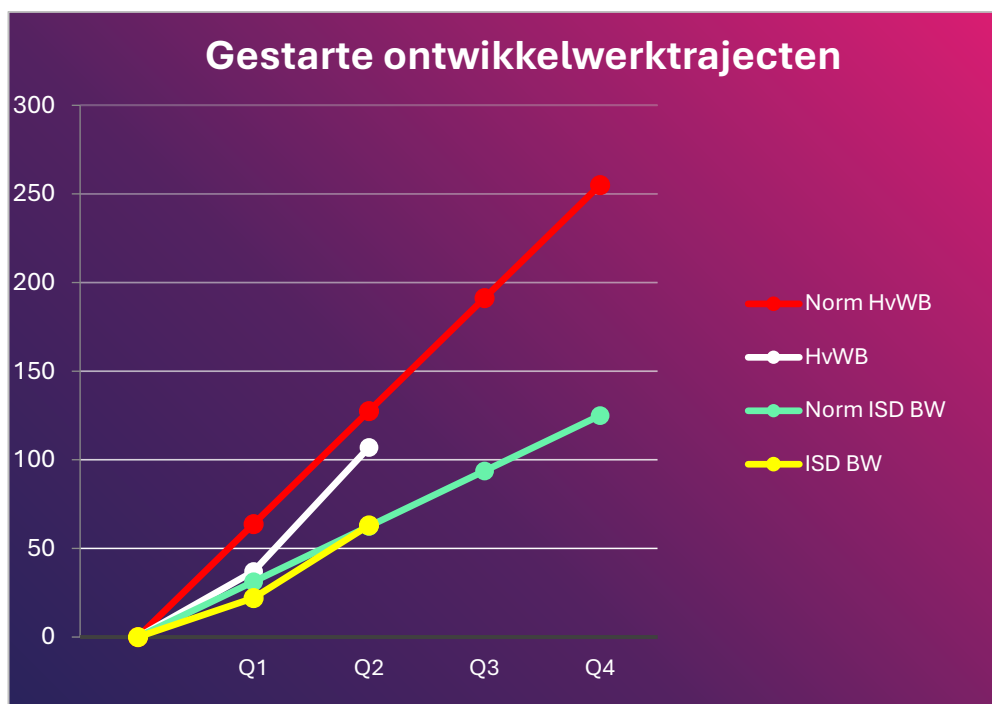
Besluitvorming over eindadvies

In de gezamenlijke bestuursvergadering van 30 juni 2025 heeft de besluitvorming plaatsgevonden over dit advies. Uiterlijk begin september volgt communicatie hierover naar de colleges en gemeenteraden.

Toelichting cijfers Monitor

Ontwikkeltrajecten instroom

WVS, ISD Brabantse Wal en Werkplein leveren samen ondersteuning aan inwoners d.m.v. ontwikkeltrajecten. In een ontwikkeltraject wordt de inwoner geholpen in de zoektocht 'wie ben ik, wat kan ik, wat wil ik en wat heb ik nodig om stappen te zetten'. Met onderzoek, persoonlijke coaching, trainingen en werkend leren worden inwoners in een maatwerktraject ondersteund in hun route naar (vrijwilligers)werk. In onderstaande grafiek is het resultaat van de instroom in de ontwikkeltrajecten afgezet tegen het begrote aantal ontwikkeltrajecten voor 2025.

In 2025 zijn t/m het 2^e kwartaal vanuit de ISD en het Werkplein 170 ontwikkeltrajecten gestart. In 2024 waren dat er 151. Hoewel het aantal ontwikkeltrajecten niet leidend is, kan het – gezien de positieve resultaten aan de uitstroomzijde – waardevol zijn om dit aantal te verhogen. Binnen de samenwerking zien we namelijk dat steeds meer inwoners succesvol worden begeleid naar werk of een passende vervolgstap. Deze samenwerking werpt duidelijk zijn vruchten af: in 2024 is de uitstroom richting werk sterk toegenomen, wat heeft geleid tot bijna een verdubbeling van de besparingen op uitkeringen en maatschappelijke kosten ten opzichte van 2023.

Ontwikkeltrajecten uitstroom

Hier worden de redenen voor uitstroom uit een ontwikkeltraject toegelicht.

Werk gevonden

Tot en met het tweede kwartaal van 2025 zijn via de ketensamenwerking in totaal 41 inwoners aan het werk geholpen. Van deze groep zijn 24 personen (bijna 60%) gestart in een reguliere baan bij een werkgever. Voor 15 inwoners bleek beschut werk de meest passende vorm van arbeidsparticipatie. Daarnaast zijn 2 deelnemers in dienst genomen bij WVS via het Landelijk Doelgroepenregister.

Het ontwikkeltraject wordt namelijk ook ingezet als voorschakeltraject voor beschut werk. Hierin wordt gezien of inwoners gebaat zijn bij beschut werk, welke ondersteuning nodig is en worden inwoners klaargestoomd voor een betaalde beschutte werkplek. In het voorschakeltraject werken klantmanagers van Werkplein en ISD actief samen met de trajectbegeleiders van WVS.

Voortzetting traject extern

In het ontwikkeltraject bieden we de inwoners de ondersteuning die nodig is. Dat betekent dat het ontwikkeltraject ook bij een externe partij zoals Alleco, Kringloper of Harde Leerschool kan worden voortgezet. Dat geldt ook voor inzet van sociale activering, vrijwilligerswerk of andere relevante maatschappelijke activiteiten. Bij 19 inwoners was dit in het 2^e kwartaal de best passende route.

Inzicht in arbeidsbeperking

Tijdens het ontwikkeltraject ontstaat in de meeste gevallen een vertrouwensband tussen de trajectbegeleider van WVS en de inwoner. De openheid die daardoor ontstaat maakt dat er soms zaken naar boven komen die niet eerder bekend waren. Denk aan belemmeringen op andere leefgebieden die van tijdelijke of meer duurzame aard kunnen zijn en van invloed zijn op de mate van arbeidsparticipatie. In deze uitstroomredenen zijn beide opgenomen.

In 23 situaties was er sprake van een beperking van tijdelijke aard, zoals het verkrijgen van een woning, het werken aan een verslaving, het afhandelen van een echtscheiding, medische behandeling of problematische schulden die op orde gebracht moeten worden. Het ontwikkeltraject is tijdelijk onthoud gezet met de verwachting dat er binnen een jaar een doorstart kan worden gemaakt als de belemmering aangepakt is. Uit metingen in 2023 bleek dat het in de meeste gevallen ook tot een doorstart komt na een tijdelijke stop.

Voor 16 inwoners betrof het een beperking van duurzame aard, zoals fysieke en/of psychische problemen die leiden tot het 'niet-kunnen' voortzetten van het ontwikkeltraject. Er is een kleine kans op aanmelding voor een ontwikkeltraject binnen een jaar. Deze inwoners zouden in aanmerking kunnen komen voor een ontheffing.

Teruggetrokken

In 30 gevallen heeft een klantmanager vroegtijdig een ontwikkeltraject stopgezet. Deze uitstroomreden is bedoeld voor het geval waarin een inwoner niet wil en de klantmanager onvoldoende perspectief ziet om door te kunnen pakken via een ontwikkeltraject.

Overige instrumenten

Een jobcoach-traject wordt ingezet wanneer een inwoner meer of andere begeleiding nodig heeft om duurzaam aan het werk te blijven dan een werkgever redelijkerwijs kan bieden.

Een loonwaardemeting wordt ingezet wanneer inwoners met een LDR-indicatie aan het werk gaan. In deze meting wordt nagegaan hoeveel loon de werkgever moet betalen. Vaak zal bij de meting blijken dat de werknemer door een lagere arbeidsproductiviteit niet in staat is om het volledige minimumloon te verdienen. Dan kan de werkgever een tegemoetkoming in de loonkosten krijgen.

Besparing op uitkeringen en maatschappelijke kosten

Met de dienstverlening die we in de keten gezamenlijk aan inwoners bieden is t/m het 2^e kwartaal ongeveer € 615.000,- aan bijstandsuitkeringen bespaard. Dit komt doordat inwoners geen gebruik meer maken van de bijstandsuitkering.

Welke maatschappelijke effecten treden verder nog op door het aanvaarden van werk?

Er is veel onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om de baten van werk uit te drukken in geld.

Berenschot becijfert het voordeel van werk ten opzichte van het verblijf in een uitkering, naast de toegevoegde waarde die werkende realiseren, in totaal op € 2.700,- per persoon per jaar.

De baten treden vooral op bij de zorgkosten, maatschappelijke ondersteuning, belastinginkomsten, veiligheid en overlast. In het 2e kwartaal hebben 41 inwoners werk gevonden. Bij elkaar levert dat een maatschappelijke besparing op van € 110.700,-.

De baten treden vooral op bij de GGZ, WMO/Welzijn en belastingontvangsten.

Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Uitbreiding opdracht inwoners LDR-indicatie

In een eerder stadium spraken de directeuren af om inwoners met een LDR-indicatie eventueel in dienst te nemen bij WVS via een jaarcontract, met als doel doorstroom naar een externe werkgever. Het ging toen om inwoners met LDR-indicatie die werkfit zijn maar nog een opstapje nodig hebben. Deze kandidaten krijgen een jaarcontract bij WVS met 50% forfaitaire LKS, gevolgd na vier maanden door een loonwaardemeting. De directeuren willen loonkostensubsidie nu breder inzetten, niet alleen voor LDR-kandidaten. Waar afspraken toen strak waren, wil men nu flexibeler kijken naar wat inwoners nodig hebben, ongeacht of zij een indicatie hebben.

Inwoners starten vaak met werkzaamheden of leertrajecten binnen WVS, inclusief testen en onderzoeken om hun mogelijkheden goed in kaart te brengen. Het doel is doorstroom naar externe werkgevers. Bemiddeling kan via detachering plaatsvinden, met uitzicht op een duurzaam dienstverband.

Gedurende het hele traject blijft de trajectbegeleider of werkcoach de collega's van ISD en Werkplein informeren over de voortgang van de inwoner.

Proeftuin Startpunt

De drie directeuren hebben eind 2024 opdracht gegeven aan de managers van WVS, ISD en het Werkplein om inwoners uit de gemeenten Bergen op Zoom en Roosendaal gezamenlijk bij Startpunt te diagnosticeren op kansen en belastbaarheid. De aanleiding van deze opdracht is dat de directeuren van mening zijn dat aantallen ontwikkeltrajecten in de toekomst niet meer leidend zouden moeten zijn. Het uitgangspunt zou moeten zijn dat voor elke inwoner gekeken wordt wat er nodig is en welke inzet in de samenwerking voor de ontwikkeling van de inwoner kan worden gedaan. Dit sluit aan bij de zeven uitgangspunten die de bestuurders hebben vastgesteld.

Deze opdracht is nu verder uitgewerkt tot het project Proeftuin Startpunt. De proeftuin heeft als doel om via een gezamenlijke diagnose door ISD, Werkplein en WVS inzicht te krijgen in welke ondersteuning het beste werkt voor de ontwikkeling van de inwoner. De focus ligt hierbij op de effectiviteit en werkbaarheid van deze gezamenlijke aanpak op het Startpunt.

De proeftuin start met 20 inwoners per maand: 10 uit Bergen op Zoom (nieuwe instroom met recent toegekende bijstandsuitkering) en 10 uit Roosendaal (bestaande 'coronagroep' met lopende uitkering). Zij worden op het Startpunt gediagnosticeerd op kansen en belastbaarheid. De resultaten bieden inzicht in benodigde capaciteit, samenwerking en organisatie. Na de diagnose worden inwoners ergens binnen de samenwerking geplaatst of – indien nodig – met advies doorverwezen naar Werkplein of ISD.

Instroom, doorverwijzing en voortgang worden nauw gemonitord en maandelijks geëvalueerd. Op basis hiervan kan het aantal deelnemers worden bijgesteld of uitgebreid richting de eindevaluatie.